

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 200.

V Ljubljani, v četrtek 3. septembra 1885.

Letnik XIII.

O našem ljudskem šolstvu.

Zadnja učiteljska deželna konferenca l. 1878 je pod nadzorstvom pokojnega šolskega nadzornika skovala učni črtež, katerega je prof. Šuklje v „Ljub. Listu“ št. 101, dné 1. julija 1884. l. ob priliki neke polemike s „Slov. Narodom“ tako-le ožigosal: „Ni-mamo nobenega povoda braniti stari učni črtež, nego odločno ga obsojamo i mi. Nova šola nalaga itak sama po sebi preveč bremen šibki mladini. Smoter, katerega si stavlja, je morda previsok in preoddaljen ter se dá le v redkih slučajih doseči na takih učilnicah, kjer učni jezik nobenih težav ne dela. Pri nas pa je pred nekimi leti v tedaj mero-dajnih krogih zavládala iluzija, da mora ljudska šola poleg svojega prvotnega namena prevzeti še težavnejo nalogo, neukretno slovensko deco privaditi nemškemu jeziku v besedi in pisavi (die Schüler zu befähigen, die deutsche Sprache als Umgangs-sprache in Wort und Schrift zu gebrauchen). Naravno, da ljudska šola ni mogla ustreči svojemu namenu; preveč se je zahtevalo od učencev, posledica temu je bila, da se učenci povsod tam, kjer so se strogo izpeljale določbe učnega črteža, niso priučili nobenemu jeziku, ne nemškemu ne materinemu ter da se je med mladim zarodom na srednjih šolah v obilnem številu pokazalo pravo ruševje. Tako je baš ta učni črtež postal bistvena nevarnost duševnemu razvoju našega naroda!“ In ker se je v „Slov. Nar.“ našemu šolskemu svetu očitalo, da prepočasi odpravlja nemčurske naredbe, je dobil g. prof. ukaz, ga tako-le braniti: „Vsakdo mora spredvideti, da bi bilo po vsem neumestno, ako bi vrhovno šolsko vodstvo na Kranjskem brez vnanjega povoda začelo koledovati pri poklicanih faktorjih. S tem bi se le protivniku potisnilo orožje v pest, in kmalo bi se razlegal po vsem nemško-liberalnem časopisju le en glas, da kranjski deželni šolski svet iz strankarskih namenov vsiljuje slovenščino našim ljudskim šolam. Čakati je tedaj moral na pojave deželnega odbora.

Ne znamo, zakaj da se preslavni deželni odbor do-sedaj ni baval s tem ozbiljnim predmetom. Ravno ta factum pa drastično osvitljuje otročje naivno de-lovanje naših radikalnih Zionskih čuvajev, kateri niti ne vedó, kje da slovenski narod čevlji žuli.“ Kmalu potem se je bil g. prof. povodom neke po-lemike s „Slovanom“ zopet razkoračil nad nemčur-skim učnim črtežem, rekoč: „Da je isti zloraba, abusus, pedagogična nepravilnost, koja bode kmalu svoje mesto zavzimala v zgodovini pedagogičnih zmot.“ —

Odkritosrčno priznamo, da nas je bila ta ostra pa zaslužena obsodba po udu c. k. deželnega šol-skega sveta in to celó v uradnem listu jako razve-selila. Kajti vsakdo, če se tudi ni logike nikdar učil, je moral pričakovati, da bode poslanec dolenskih mest, kteremu jedinemu je tako dobro znano „kje da slovenski narod čevlji žuli“ — nasvetoval v de-želnem zboru koj prvi dan pikro resolucijo za ne-mudno odpravo starega in sestavo novega učnega načrta. Ravno tako smo upali, da bode stavil neza-upnico deželnemu odboru, ki se ne gane za pametno vredbo ljudskega šolstva, koja bode kakor pereči ogenj sklela posebno tista dva odbornika, ki sta uda deželnega šolskega sveta. Oj, kolika prevara! Kajti ravno tisti mož, ki je kot vrednik uradnega lista tako jasno povedal, da je preobila nemščina po na-ših ljudskih šolah „bistvena nevarnost duševnemu razvoju našega naroda“ — si je kot poslanec v de-želnem zboru največ brusil pete in jezik za dovo-ljenje tistih famoznih 600 gld., ki so odločeni za nagrado tistim učiteljem koji šolsko mladino po-sebno ponemčjujejo! Če je tako postopanje dosledno, potem je vsako!

Bolj dosledno, če tudi čudno se nam zdi cin-carenje našega deželnega odbora. Kajti kako če isti deželni odbor za odpravo nemščine po ljudskih šolah kaj storiti, kteri vsako leto postavlja v proračun ljudskih šol znanih 600 gold. za njeno marljivejšo gojitev. To bi bilo nedosledno, zaradi tega se menda rajše molči. A v duhu vidimo, kako se g. Dežman

v pest roga svojim kolegom, kteri se ne upajo do-takniti tega, kar sta o svojem zlatem veku on in g. Schrey vkrenila.

Ko toraj od poslanca dolenskih mest nismo do-živeli niti resolucije, niti nezaupnice, smo se tola-žili z njegovo obljubo, „da bode ta pedagogična ne-pravilnost (nemčurski učni črtež) kmalu svoje mesto zavzimala v zgodovini pedagogičnih zmot.“

Zato smo molčali in vsako poročilo deželnega šolskega sveta vestno čitali nestrpljivo čakajoč, kedaj se bode ona v uradnem listu dana obljuba izpolnila. Toda od časa te obljube je minulo že leto in dan, in dasiravno je šolsko leto 1885/86 že pred durmi, vendar o novem učnem črtežu ni nikjer ne duha ne sluha.

Akoravno pregovor: „Da vsaka dobra reč po-trebuje obilo časa“, menda meri posebno na našo jednakopravnost v šoli in uradu, si vendar mislimo, da je skrajni čas, da stavimo tistim krogom, kojih se stvar tiče, naslednja vprašanja: Ali hočete res desetletnico obhajati na čast tistemu nestvoru, kojega je stigmatiziral celó oni znani mož, ter imenoval „bistveno nevarnost duševnemu razvoju našega na-roda“? Ali res ne znate drugzega početi, nego vestno pobirati nemčurske stopinjice?

Zakaj mirno gledate, kako se slovenska mla-dina še vedno natezuje na staro nemčursko kopito (učni črtež), kojega natezanja posledica je, „da pri-haja v srednje šole v obilnem številu pravo ruševje“, kakor vam je že sam prof. Šuklje pred jednim letom javno povedal? In če že na srednje šole prihaja „pravo ruševje“, kamor se vendar navadno pošiljajo najboljše glavice — kako „ruševje“ nam ostaje po-tem še le doma? In ali se vam nič ne usmili za tako „ruševje“ izdajati iz deželne blagajnice na leto kmalu do 300.000 gold.? Stranki, ktero ta list za-stopá, se pogosto očita, da je novi šoli sovražna. Mi pa vprašamo, kako da tisti, ki nosijo ljubezen do nove šole vedno na jeziku, kaj več ne zvrše za njeno konečno razumno vredbo?

Šolski „neprijatelj“.

LISTEK.

Nikolaj Šubić knez Zrinjski, vitez Sigetski.

Spisal I. Steklasi.

Krasnih izgledov domoljubja in požrtovanja imajo vsi narodi, a med njimi gotovo Slavjani niso zadnji. Posebno se pa v tem pogledu odlikujejo južni Slavjani, ki so morali skoz celih pet sto let braniti svojo vero in svoj dom pred sovražnikom celega krščanstva, pred okrutnim Turkom. Bolgarska, srbska, hrvatska in slovenska polja so se natapala s krščansko krvjo; mnogi junaci so pali v teh ne-prestanih borbah, ki so najstrašnejše besnile po hrvatskih in ogerskih zemljah, kajti tukaj je bila meja turškemu gospodstvu. Ves iztok je že bežal podjarmljen strašnemu sovražniku, samo še Hrvati in Slovenci bijejo strašne boje, ki so pa vendar ko-nečno spasonosni bili za oba naroda, saj je znano v zgodovini, da Hrvatske in Slovenije Turčin ni osvojil, čeravno jih je večkrat napadal ter neusmi-ljeno pustošil.

Med vsemi junaki, kterih imena nam je zgo-dovina iz teh časov zaznamovala, je gotovo najslav-

nejši Nikola Šubić Zrinjski. In o tem znamenitem možu, ki je daroval svoje življenje za vero, domo-vino in cesarja, hočem vam, dragi Slovenci, pripo-vedati, saj je tudi geslo vseh Slovencev isto, kakor je bilo njegovo.

Nikola Šubić Zrinjski je bil potomec slavne in močne rodovine Šubićev, kterim je bila pradomo-vina Dalmacija ter so se po posestvu svojem, mestu Bribiru, zvali tudi Bribirski. Pradedje njegovi so bili na glasu že za časa narodnih kraljev hrvatskih. Leta 1347 jim je podaril kralj ogerski in hrvatski, Ljudevit Veliki, posestvo Zrinj, v gornji Hrvatski, (kasneje banski krajini) ter so se od zdaj po tem gradu imenovali Zrinjski.

Ali kakor sijajno solnce nadsije jasne zvezde, tako je nadkrilil z viteštvom in slavo Nikola Šubić Zrinjski vse svoje, če tudi viteške prednike. On se je narodil od očeta Nikole I. in matere Helene, hčeri slavnega bana Ivana Karlovica l. 1507. Ni-kola je imel še dva brata, tudi slavna v obrani do-movine, in tri sestre, omožene za prve velikaše hr-vatske.

V tem času je najstrašnejše zapretila celi Ev-ropi, a posebno pa Hrvatski in Sloveniji ter Oger-ski velika nevarnost od Turkov, krvnih sovražnikov krščanskih. Komaj je naš Nikola malo odrasel, že

navali silni turški sultan (cesar) na Oggersko, a v bitki na mohačkem polju, kjer so se tudi mnogi hrvatski vitezi borili, potolčene so hrvatske in oger-ske čete popolnoma in sam kralj Ljudevit II. izgubi življenje v neki močvari. To se je dogodilo leta 1526. Hrvati so si tedaj izbrali za svojega kralja Ferdinanda I. (1526—1564) iz prejasne hiše Habs-burške, v Oggerski pa se je hotel prestolja polastiti knez erdeljski Ivan Zapolja. Da pa svoj cilj doseže, pokliče nesrečni odpadnik huđega sovražnika kr-ščanstva, turškega cara Sulejmana, da mu pride v pomoč. Leta 1529 popelje cesar Sulejman silne svoje čete na Oggersko, a od tukaj proti Dunaju, v nadi, da bode lahko vso ostalo Evropo podjarmil, čim to mesto osvoji. Ali se hudo prevari; krščan-ski vitezi so namreč to mesto tako hrabro branili, da ga Turci niso mogli osvojiti, a med junaškimi branitelji se je odlikoval tudi že mladi Nikola in to tako, da ga je cesar Karol V. nadaril s konjem in zlato verižico.

Če je že mladenčja ljubezen do domovine bo-drila na hrabrost, a z druge strani neizmerno sovra-štvo proti Turkom, sililo ga je v borbo proti njim, tembolj se je vse to pokazovalo v odraslejši dobi našega junaka. Zrinjski se je pa tudi res pokazal hraber v vseh bojih proti Ivanu Zapolji in njego-

Pristavek. Kar se jednakopravnosti jezikov v šoli tiče, gremo več ko dvajset let jeden korak naprej, dva nazaj. — Omenjeni črtež je pravcati arheizem že ob začetku ponemčevalno-liberalne dōbe so previdni možje na Kranjskem rekli, da bode leto in leto preteklo, preden se odpravi, kar se je v hipu in brezobzirno vpeljalo zoper načela pedagogike. — Vzlasti sedaj, ko imamo novo vrsto šol, namreč šole z izključljivo nemškim, a tudi šole z izključljivo slovenskim jezikom ne more črtež osnovan na podlagi utrakvističnih šol, merodajaven biti. To gotovo vidijo tudi v odločilnih krogih. A vsemu se ne more kar v trenutji! Črtež mora gledati tudi na to, da učence vsposobi za prestop v srednje šole. Primerilo se je, da so učenci oglašivši se za prestop v latinske šole ravno v slovenščini najmanj bili podkovani. Na podlagi tega črteža tudi skoraj ni bilo mogoče drugače. — Ker je „faktum“, da se vsako leto dve tretjini učencev oglasi za slovenske paralele na gimnaziji je očitno, da se morajo učenci tudi pripraviti, da so sposobni nauk po takih šolah sprejemati, iz tega sledi, da se dosedanji učni črtež nikakor ne zлага z osnovo srednjih šol. — Quod erat demonstrandum.

Vzroki cerkveno-bolgarskega prepira.

(Dalje.)

Bolgari so bili na vso moč nejevoljni in nezadovoljni z grškim patrijarhom in njegovimi škofi. A tudi Evropa je pozorna postala na zatirane krščanske narode v Turčiji in velika je nastala nejevolja zaradi tako neznosnih odnošajev v cerkvenih razmerah, in po krimski vojski je sultan sam začel reformovati v grški cerkvi. V slovečem razglasu (Hatti-Humajum) dne 18. februarja 1856, o stanju kristjanov v turškem cesarstvu, razglasil je, da se patrijarh ne more odstaviti in za škofo je zahteval redne plače. Bolj natančno se vse to ima določiti na grški cerkveni skupini in tako se ima v okoliščini kupljivosti cerkvenih služeb. Ako so Bolgari pričakovali od te sinode, da odpravi njih pritožbe, tako so čakali zaman. Dve leti 1858—1860 je zborovala ta sinoda, a čas je minul v brezkrainih in brezkončnih prepirih med liberalno in staroversko stranko. Bolgarsko vprašanje se jim niti ni vredno zdelo, da bi je postavili na dnevni red, vendar je bil skrajni čas za to. Ljudska nejevolja toliko časa zadržana vendar le bruhne. 60.000 Bolgarov v Carigradu se je na mah postavilo na noge in njih poslanci so zahtevali ločiti se od Bizanca in postaviti patrijarha svojega naroda. Zatožno pismo je z živimi barvami načrtalo podkupljivost, nevednost, nepravnost grških škofov, njih mnogo je uprav v tem času bilo pri krvavi sodbi. Patrijarh Ciril se je prestrašil. Ako odpade od njega 6 milijonov Bolgarov, zgubi tri četrtine svojih podložnih, in svet patrijarhov zatemni. On je prijenjal in skušal posredovati, da bi jih vtolažil, posveti nekaj bolgarskih mašnikov za škofo. A zaman! Eden teh škofov Hilarion stopil je narodu na čelo, in nastal je razkol, ker Hilarion ob Velikinoči pri maši še patrijarha

Cirila omenil ni. Po vsi deželi so posnemali glavno mesto; niso hoteli grških škofov nikjer ne poznati niti jim davkov dajati. Ciril si ni znal pomagati, umaknil se je iz patrijarhovega stola, a njegov naslednik je hotel strogo upor potlačiti, a kaj se zgodi? Njegovo postopanje je le pripomoglo, da se zvrši to, česar ni pričakoval nikdo, a najmanj skrivna voditeljica, ruska diplomacija. H krati se porodi misel, da se oprostite Bizanca, hočejo se podvreči Rimu, in ta iskra je naredila velik plamen. Sestavili so pismo, v katerem so jasno spoznali prvaštvo sv. Petra, kmalo se je najdljo 2000 podpisov, in 30. decembra 1860 je šlo 200 odposlanih bolgarskega naroda v slovesnem sprevedu iz cerkve zedinjenih Armencev k apostolskemu delegatu, nadškofu Brunoni-ju, da sprosijo od njega sprejem v katoliško Cerkev. Ob enem so podali pismo sv. Očetu, katero sprejme vero katoliške Cerkev v vseh točkah in prosi za bolgarsko cerkev samo to, da smé obdržati svoje bogoslužje (ritus) in naj se vpelje zopet bolgarski jezik v cerkev. Zvolili so 4 bolgarske duhovne, ki bi nesli pismo za unijo v Rim.

Kaj pa, da so bili v Rimu zaradi tega zelo razveseljeni. Pij IX. je objel z očetovsko ljubeznijo bolgarske odposlane in je v pismu 21. januarja 1861 prosilce sprejel k edinosti sv. Cerkev, potrdil jim do celega njih bogoslužje. Čez tri mesece je dal novi cerkvi tudi pastirja, bolgarskega arhimandrita Sokolskega. Papež sam je hotel izvoljenega posvetiti za škofa in 14. marca se je vršila ta lepa slovesnost. Odkar je bila unija sklenjena v Florenci in Brestu, tako je mislil pozneje nekdo navzočih, ni še imela katoliška Cerkev veselejšega dne. Še celó čas in kraj je storil svoje, da povzdigne svečanost tega dneva. L. 1861 je bilo ravno tisoč let, kar je Bolgarija sprejela krščansko vero, in kraj, kjer se je to opravljalo, Sikstinska kapela, ki ima veliko sliko poslednje sodbe, je spominjal na veselo dogodbo, ko se je kralj Bogoris, zagledati sliko poslednje sodbe, prestrašil in se dal v sv. veri podučiti in krstiti. Kakor nalašč sta bila evangelija tega dneva, kajti obsegala ste besede: „Ti si Peter, t. j. skala, in na to skalo bom postavil svojo Cerkev“; in dalje: „bože en hlev in ena čeda“.

Pij IX. je bil neizrečeno ganjen in globoko v srce je segal vsem njegov nagovor. Posebno gniljiv je bil trenutek, ko se je vzdignil iz prestola in roke povzdignil v zahvalno molitev in spregovoril: Tebi čast, Tebi slava, Tebi hvala Jezus Kristus, izvir milosti in dobrote, ki tudi današnji dan razodevaš svoja čuda, da bi vsi oznanovali troja častipolna dela. Mlg. Sokolski je veselja jok. Častitljivi starček z dolgo, belo brado, nekoliko pripognjen po starosti, poklekne pred papežev tron, poleg sebe na eni strani je imel mladega bolgarskega diakona Rafaela Popovega, na drugi strani o. Evgenija Boré-ta, prednika oo. Lazaristov iz Carigrada, nevtrudljivega misijonarja, ki si je za unijo zadobil največjih zaslug. Vse, kar je imel mlg. Sokolski med posvečevanjem izgovoriti povedal je bolgarski, a o. Boré je prestavil vsako njegovih besed na latinsko. Morda prvič se je začel v Sikstinski kapeli bolgarski jezik.

Po posvečevanju se je vsedel novi nadškof na tron pred altar, na njegovi glavi je bila orientalska

mitra v podobi cesarske krone, v roki je imel grško pastirsko palico. Potem je papež zapel „Te Deum“ in ko so peveci odpeli, stopal je novoizvoljeni v slovesnem sprevedu po kapeli. K sklepu je vse navzoče blagoslovil v bolgarskem jeziku.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. septembra.

Notranje dežele.

Navdušeno sprejeli so Čehi v Budejovicah presvitelega cesarja, vračajočega se iz Plzenskih vaj na Dunaj. V Budejovice dospel je namreč dvorni vlak ob 3/4 na 5; kolodvor je bil natlačeno poln praznično oblečenih prebivalcev, duhovništva in gosposke. Župan je cesarja pozdravil v nemškem in českem jeziku. Cesar se mu je tudi v obeh jezikih zahvalil in željo izrazil, da naj bi tudi v Budejovicah skrbeli obe narodnosti vzajemno za blagor in napredek mesta. — Lahko bi skrbeli povsod po česki zemlji za to, če bi Nemci ne imeli tako trdih glav, ktere so svoje dni Gorenjeavstrijem in Čehom očitali. Čehi so že zdavnej pripravljeni na složno delovanje, ali Nemci o tistem nečejo ničesar vedeti. „Le sprave ne s Slovani!“ To je geslo veliko-nemške stranke, ki sedaj v severnih Čedah zvonec nosi. Nemci si hočejo s trmoglavostjo priboriti, kar so po svoji nezmožnosti zgubili, državno gospodarstvo namreč. Oni ne marajo za vzajemno delovanje s Slovani, temveč gospodovati hočejo, Slovani naj bi pa ubogali, kakor nevedni tepec. Nemcem se zdeha po polnih finančnih vrečah, pri katerih so še pred dobrimi šestimi leti tako razkošno gospodarili. In to, pravijo, da morajo zopet doseči, sicer rajši razbijejo cesarstvo.

Vsled najnovejših novic pripravlja se Lienbacher na Solnograškem še enkrat, kako bi bivšega ministra Bacha, ki si je posebno pri Slovanih poleg Schmerlinga nepozabljivost priboril s svojim sovražnim jim postopanjem in zatiranjem, spravil v državni zbor, kjer mu je letos enkrat že spodletelo. Ponudena mu perskega dostojanstva pa menda ni hotel sprejeti. Lienbacher je res prečuden mož, gledé svojega napora in priprav za bodočo borbo v parlamentu. Slovanom hoče na vsak način najmanj rebra polomiti če že več ne; vsak njegov korak na to kaže. Najpopred spravil bi bil rad Bacha med konservativce, ktere bi bil kakor klin zabil med Nemce in Slovane. Ko mu je to spodletelo, izmisli si je oživiljenje nemško-konservativnega ali katoliškega kluba, s katerim je mislil Slovane pestiti. Ker mu je tudi ta nada po vodi splavala, ozrl se je mož zopet med staro šaro, izmed ktere misli še enkrat Bacha izvleči. Menda bo tudi sedaj ves napor zastonj. Konservativci Lienbacherju nič več ne zapajo toliko, kolikor so mu do lanskega leta, ko jih je mož kar dvakrat na cedilu pustil in z liberalci potegnili.

O priklopu Bosne in Hercegovine k našemu cesarstvu in sicer k Dalmaciji, toraj k Cislajtani, prizadevajo si uradni časniki na vso sopo zatrjevati, da se v Kromerizu o tem prav nič ni govorilo. Trditve, da je Rusija popolnoma zadovoljna s priklopom Bosne in Hercegovine k Avstriji, proti temu, da se ji pusti prosta roka v Aziji, povdarjajo preroki omenjene vrste, raznašala se je tudi že lansko leto po Skiernieviškem shodu, in vendar je po Bosni in Hercegovini še vse pri starem ostalo. Že prav. Da se do letos še ni ničesar spremenilo v tem smislu, vzrok je bil več ali manj Gladstone, ki bi bil priklop jako grdo gledal in bi bila Avstrija še sitnosti z njim imela. Mož je sedaj šel in počakati

vemu varuhu Solimanu II. mnogokrat. Njemu je bila namenjena v vseh bitkah najtežja naloga; moral je namreč voditi ali prednje ali pa zadnje čete, a to svojo nalogo je vselej sijajno izvršil. Posebno je rad vodil konjike ter je te čete tudi popolnoma preustrojil. Sovražniki so se ga silno bali. Večkrat je odločil zmago, ko so cesarski že omahovali, če se je le pokazal na čelu svoje čete. Tako je priletel l. 1542 cesarskim v bitki pri Pešti v pomoč in sovražniki so se kar razpršili. Pa že na njem je bilo videti, da je junak. Njegova visoka postava, vnetost, živahnost je kazala, kaj je on. Bil je radodaren in pravičen vsem svojim podložnim; zatoraj so ga pa tudi vsi ljubili in šli z njim, kamor koli jih je vodil, v življenje in smrt. Vedno je bil zmagonosen in to je še bolj povečalo zaupanje v njegovo vodstvo.

Radi hrabrosti ga je l. 1542 kralj Ferdinand imenoval na Požunskem zboru za bana Lavatskega. Primivši to čast odprlo se mu je še širje polje, kjer je imel priložnost pokazati veliko svojo vojaško sposobnost in junaštvo. Na čelu hrvatske vojske je on razbijal hrabro Turke, kamor koli so oni prihrumeli. V času mira pa, ki je bil sklenjen na enodušno zahtevanje hrvatskih stališev s Turci na pet let, trudil se je Zrinjski da se trdnjave popravijo, a

neke na novo sezidajo, da bode mogel po preteklem miru tem krepkeje Turke v njih pričakati.

V priznanje vsestranega truda Nikole Zrinjskega za občno varnost v teh burnih časih, podaril mu je kralj Ferdinand bujno Medjumurje na večne čase. Nikola je na tem svojem novem posestvu vtrdil iznova grad Čakovac, ker je v poprejšnjih borbah izkusil, od kolike važnosti je zanj to mesto.

Leta 1556 se odreče Nikola Zrinjski banski časti, pa prime čast majstora tavernikov (dvorska služba), a l. 1561 je imenoval kralj Ferdinand Nikolo na lastno njegovo prošnjo za zapovednika trdnjave Sigetske.

Po smrti kralja Ferdinanda nasledi ga njegov sin Maksimilijan (1564—1576), a pri kronanju njegovem za ogerskega in hrvatskega kralja je bil naš Nikola prvi ter je nosil pred novim kraljem zlato jabolko. V zboru pa, ki ga je Maksimilijan v kratkem sklical, da se odloči, če se ima pridržati mir, ki je bil sklenjen s Sulejmanom za 30.000 letnih cekinov, govoril je Nikola oduševljeno proti miru ter predlagal, da se s Turkom zopet boj začne. Sicer se njegove oduševljene besede niso uslišale, nego od straha pred Turci davek popolnoma odrajal, pa vendar-le ni sultan miroval. Vzrokov

turški cesar sicer ni imel za vojsko; vendar pa se je našla vselej, kedar je mislil napasti krščanske zemlje, kakošna prilika, na katero se je oslanjal pri svojih podvzetjih. Prvikrat ga je poklical na Oggersko Ivan Zapolja, da mu pomore v borbi proti cesarskim, kar se je tudi zgodilo, a zadnjikrat se je podal sultan Soliman na Oggersko vsled prošnje Iv. Žige Zapolje, sina Ivana Zapolje, ki se je hotel z njegovo pomočjo vzdržati za kralja v borbi proti Maksimilijanu Habsburškemu. V Zemunu se Ivan Žiga Zapolja pokloni sultanu ter prejme od njega naslov vojvode sedmograškega.

Komaj se je bil odstranil Zapolja, že zbere sultan svoje vojaške svetovalce okoli sebe, da se z njimi posvetuje o daljnem vojskovanju. Najpoprej bi se imel osvojiti Jager, a za tim Dunaj. Svetovalci sultanu so bili neodločeni ter niso vedeli, kaj bi se moralo storiti. Mnogi so bili za to, da se vdari naravnost na Dunaj, a trdnjavi Jager in Siget pustite na strani. Soliman pa je precej uvidel, zakaj se njegovi svetovalci ogibljejo Sigeta; bali so se namreč Zrinjskega kot živega ognja. Sultan se zatoraj na-nje razsrdi ter reče: „Molčite, plašljivci, ki se bojite siromašnega grofa; on je predrzen ter se hoče moji zmagonosni vojski zoperstaviti, za to

je treba, kako se bodo izvršile volitve na Angleškem. Če ostane vlada tudi še zanaprej v Salisburyjevih rokah, potem o priklopu zasedenih dežel niti dvomiti ni, kajti Salisbury ni prijatelj Slovanom in se bo jako malo brigal, če bosanski Slovani pridejo pod avstrijsko ali kakor sami pravijo, švabsko oblast. Če bi pa zopet Gladstone s svojo stranko zmagal, potem pa s priklopom morda še dolgo časa ne bo nič in bodo oficijozni prav imeli s svojim zanikanjem. Sicer pa Bošnjaki sami želé priklopa k Avstriji in za taistega po deželi že podpise nabirajo, ktere hočejo v Požegi cesarju izročiti. Največ si v tem poslu prizadene jako bogat in vpliven beg Kapetanović, ki je že silno veliko podpisov nabral.

Vnanje države.

Prvega septembra pripeljali so v Beligrad telesne ostanke srbskega *generala Andjelkovića*, ki je pri Plzenjskih vajah z naglo smrtjo umrl. V Plznu so ga položili v dragoceno kovinsko krsto, ktero so v mrtvašnico ondanšnje vojaške bolnišnice prenesli, kjer so truplo srbskega generala razpostavili na mrtvaškem odru med krasnim zelenjem in gorečimi svečami. Cesar prišel ga je kropiti. V Belemgradu so ga nad vse slovesno sprejeli in k poslednjemu počitku z vojaško slovesnostjo spremili. Pri pogrebu sta ma bila tudi kralj in kraljica.

Rusi so v osrednji Aziji sedaj nekoliko vtihnili, če tudi izvestno ne za dolgo, kajti politika, ki so jo ondi vpeljali, je politika in volja ruskega cara samega, kateri je za dobro spoznal obrtnijo svojega nezmernege cesarstva z azijskim blagom podpreti. Da mu bo pa to mogoče, priboriti si mora poprej dotično zemljo. Kar je car mislil je tudi speljal! V očigled tega niti misliti ni na to, da bi Rusi ostali, kjer so, pred Afganistanom namreč. O kaj se! Oni pojdejo ne le skozi Afganistan do morja, temveč tudi okolo Afganistana proti Indiji. V to svrhu gradé si železnico velikanskega pomena tako v stratezičnem kakor tudi v trgovinskem oziru od Kaspiskega morja proti Taškendu. Po onih krajih se menda jako veliko pavole pridela, ktero misli ruski car vso domov v Rusijo speljati in v predilnicah in tkalnicah v tkanino spremeniti. Po tej železnici postavila bo ob svojem času Rusija toliko vojakov v Bukaro in pred Taškend in od tod proti Indiji, kolikor se ji jih bo ravno ljubilo, ne da bi se morala z Angleži in Afganci po nepotrebnem za Zulfikarski prelaz in za druge soteske puliti. Tukaj bo odločilna edino carova volja in kar bo on zahteval, to bodo morali njegovi polki in njegovi kozaki dognati. Volja ruskega cara kot samovladarja je pa tako velika in odločna, da niti kak minister ne sme odstopiti, kedar bi se njemu zljubilo, temveč kedar je car pri volji. To je on sam povedal jednemu svojih ministrov v oči, ko se je nedavno odpovedati mislil. Pač je toraj razvidno, da car ne bo popustil, kar je sam začel, pač pa bode pričeto delo s tem dovršil, da se bo dal v Samarkandu kronati za srednjeazijskega cara, kar se bo menda že bodočo jesen zgodilo, kedar bo železnica od Kaspiskega morja preko zelenice Merv do Bokare delana. Jež ali na vohel potreboval bi za to popotovanje celih šest tednov.

Angleški poslanec *Drummond Wolf* izročil je v Carigradu Sultanu svoje poverništvo v jako slovesni avdijenci. Kraljica Viktorija Sultanu piše, če mu je v resnici kaj mari, da se Egipt še reši, naj nekoliko po svoje k tej rešitvi pripomore. On, ki je po imenu vrhovni gospod čezenj, mora skrbeti zanj, da ne razpade, pri tej skrbljivosti se bo Turčija tudi sama boljše počutila. Ob enem se Turčiji gledé Egipta navetuje: 1. Da, če bi se Turki tjekaj obrnili, se jim Angleži takoj ognejo. 2. Bilo bi dobro družega namestnega kralja poiskati, ker sedanji Angležem več ne ugaja in če je njim

preslab, tudi Turkom ne bo zadosti dober, še manj se je pa nadjati, da bi se Egipt pod njegovim gospodarstvom zopet okožil. 3. Odstopila se egiptovske zemlje tudi le jedna pčd ne bo, naj bi jo zahteval kdor-koli. 4. Da bode pa Turčija laglje ravnala ondi, prevzeti boče Angleška polovico strokov na svoj račun. To bi bilo že nekaj, pa vendar še vse premalo, s čemur bi John Bull zaspanega Turčina v Egipt zvabil. Dokler mu ne bo bolj mikavnih reči ponudil in obljubil, mu pač Turčija ne pojde na limance; sedaj pa že celó ne, odkar je bil car Aleksander v Kromerizi.

Blizo Pariza pokopali so moža, ki se je žrtvoval za francosko republiko v najskrajnem iztoku v daljni Aziji, kjer je skoraj celo leto na čelu francoske ekspedicije skrbel za slavo francoskega imena. *Admiral Courbete* položili so k večnemu počitku v Abbeville pri Parizu. Z njim je zgubil francoski narod jednega svojih prvih admiralov, in tistega velikana, ki je francosko ime v tonkineškem vodovji z lavoriko opletel v veliki zmagi lansko leto nad kitajskim brodovjem. Poleg tega, da je bil admiral Courbet uzoren vojak, kakoršnih tudi „la grande Nation“ nima na ostajanje, bil je tudi dober kristijan. Neštivilna množica prebivalstva in lepo število duhovnikov spremilo je njegove telesne ostanke, ktere so iz daljne Azije domu pripeljali, k poslednjemu počitku. Škof Freppel ga je pokopaval in mu je ob enem lep govor napravil ob zevajočem grobu. Tudi nasprotniki tonkineške ekspedicije in rudečkarji so ga tako spoštovali, da so se zdržali pri velikanskem pogrebu vsakojake demonstracije, kar se v Parizu in njegovi okolici le redkokedaj zgodi.

Španjolci prejeli so diplomatično pismo iz Berolina, v katerem jim Bismark vsake pravice do Karolinskih otokov naravnost odreka, pač pa povdarja še enkrat z vso odločnostjo, da Karolinski otoki vsi skupaj niso toliko vredni, kakor prijateljstvo med Nemčijo in Španijo, ktereга naj bi toraj nikari po nepotrebnem ne krhali. Španjolci so na to sklenili, če bi vprašanje oistreje postalo, sklicati korteže, da sklenejo, kar bi bilo dalje potrebno. Med vojaštvom in dijaštvom jelo je vse vreti. Častniki in generali, ki imajo nemške redove ali odlike, taiste vse na Nemško vračajo, ker se jim nečastno zdi nositi odlike države, ktera njihovo zemljo napada. Pravijo da si hočejo rajši druge domače redove zaslužiti v boji za domovino. Častniki, ki so v Barceloni, dali so se že vsi zapisati, t. j. zapaziti, če bo treba iti na Karoline v boj; med vojaki pobirajo se prostovoljni doneski za zgradbo jedne nove fregate, dijaki v Salamanki sklenili so vsi vstopiti za prostovoljce proti Nemčiji. Celó Don Karlos, ktereга je nemška in španska vlada proglasila za roparja, oglasil se je v Benetkah v svoji palači, da če bo treba, priskočil bo svojim ljubim Španjolcem s 100.000 možmi na pomoč. Povedal sicer ni, ne odkod bo ljudi in ne odkod bo denar vzel, toda kaj to Španjolec skrbi! Saj je znano, da je Španska dežela še vedno tista, gledé zanesljivosti, kakor je bila skoraj pred 100 leti, kedar se je Anglež Wellington o njej izrazil, da je to dežela, kjer dvakrat dve ni štiri. Kakor so bili Španjolci nekđaj — toda že silno zdavnej — ponosni na svojo moč, tako so oni dandanes smešni postali, ker še vedno na njo bijejo in ne zapazijo, da so bili tedaj na vzvišenem stališču v Evropi in da so se dandanes prestopili na smešnega. Z radodarnimi darovi hočejo proti Nemcem zgraditi že za bodoči boj, kedar bo, fregato, za ktere zgradbo se bo več let potrebovalo. No, časa bodo dosti imeli, kajti Nemei jih ne bodo napadali, drugo vprašanje pa je, če bode tudi denarja zadosti, kajti fregata veljá veliko več denarja, kakor pa ga imajo na Španskem sedaj v državnih blagajnicah na razpolaganje.

drzovitost ga hočem kazniti. Ti, Sokolovič, odrini s svojo četo dalje ter mi pripravi pot. Najpoprej mora pasti Jager, potem Siget in potlej poiščimo krščanskega cesarja; jaz mu hočem pot prikratiti, jaz hočem sam k njemu priti ter ga iskati, dokler ga ne najdem. Tako naj mi pomore Bog in Mohamed njegov prerok.“

Na te besede, ktere je govoril Soliman v največi razburjenosti, se ni upal nobeden niti črhnuti, kajti vsak je poznal oholost in strogost sultavnovo. In ravno so se začeli svetovalci razhajati, kar prisope glasnik, ktereга je poslal Hamsa beg, ter javi, da je Drava most odnesla pa tudi mnogo ljudi pogoltnila. „Tvoj rob, Hamsa beg, te ponižno prosi, sijajni vladar, ne gubi zastonj denarja in ljudi ter ne delaj mosta poprej, dokler Drava ne vplahne!“ Soliman pa se razsrdi na glasnika ter zavpije nanj: „Ondesi se in povej Hamsu begu, da mora most zgotoviti, dokler pride moja vojska. Ako ga do tega časa ne naredí, bode visel Hamsa beg! Poberi se!“ Glasnik se začudi, nakloni in odide.

Zdajci zapové sultan, da se ima vojska vzdigniti. Ali komaj se to zgodi, kar pristopi drugi glasnik k Solimanu ter mu prijavi, da je Mehmed paša s svojo četo zaglavil. Njega je bil namreč sultan poslal, da mu pot pripravi, a za to je zvedel Zrinj-

ski, ter je precej odredil proti njemu svoje čete poslati. Pod zapovedništvom Gašparja Alapiča, Vuka Parapatoviča, Nikole Kovača in Petra Patačiča se vzdigne tisoč konjikov in toliko pešcev proti sovražniku. Pri Šiklošu se sestanejo s sovražniki; tukaj obdajo turški tabor, ga nagloma napadejo in osvoje. Turki vsi preplašeni se niso znali niti braniti, nego so se razbegli ter potopili po bližnjih močvarah, kar jih niso kristjani pobili. Tudi zapovednik turški s svojim sinom je zaglavil. V turškem taboru so našli kristjani osem velblodov, ki so nosili denar v žakljih ter mnogo orožja in drugih vojaških priprav. Samo neznatna četica Turkov se je rešila ter pobegnila k veliki vojski, da javi tukaj razsrjenemu sultanu ta žalostni dogodek. „Ti boš to plačal, Zrinjski, in tvoji ljudjé! Proti Sigetu, vi paše moji!“ In zdaj se vzdigne mnogobrojna vojska proti Oseku, kjer je dal Soliman napraviti 3734 metrov dolg in 10 metrov širok most, ki se je sedemnajst dni delal.

Štiriindvajset ur je prehajala vojska čez ta most, potem pa se podala proti Pečuhu, kjer se je sultan sijajno vselil, dokler ni zapovedal, da se vdari proti Sigetu.

(Dalje prih.)

Izvirni dopisi.

Iz Bohinjske Bistrice, 2. septembra. Kake slovesnosti so se vršile o priliki cerkvenega posvečevanja pri nas, Vam je že sporočilo spretnejše pero. Toraj ostanem jaz pri drugi stvari. Najprvo naj sporočim nesrečo, ki se je pri nas zgodila. Neki neskrbni voznik je povozil slepo ženo. Voz ji je zdrobil nogo in umrla je v strašnih mukah. Nek drug voznik je pustil na cesti svojega konja brez varstva, ta je pa nekemu dečku utrgal uho. Vozniki tedaj pozor!

Vihar je tudi pri nas napravil mnogo škode, tako na polji in drugod. Podrl je tudi velikanske maje, ki so bili postavljeni o priliki cerkvenega posvečevanja. Vihar je bil tak, da tacega niti stari ljudje še niso doživeli.

Kakor je že znano, imamo pri nas požarno brambo, kar je odšel nje nemškutarski vodja v deveto deželo, je zeló napredovala, novi načelnik g. Belec, se jako briga za povzdigo tega gasilnega društva. Gasilci, vaše geslo naj bo: Naprej! To društvo je tudi 23. p. m. slovesno praznovalo rojstni dan našega presvitlega cesarja.

Tukaj je tudi pevski zbor pod vodstvom zeló spretnega pevovodje. A nekaj nam manjka, in to je: čitalnica. Tukajšnji vneti narodnjaki naj naredé prve korake in ves Bohinj jim bo hvaležen, zakaj Bohinjecem je potreba narodnega društva, kakor ribi vode. Skliče naj se toraj osnovalni odbor, ki bi to reč v roke vzel; začetek bi bil res težak, a naše geslo naj bo: Bog in sreča junaška! Tedaj na delo! Če Vam je povšeč, poročal Vam bom večkrat kaj o naših razmerah.*)

S Krke, 1. septembra. Dragi „Slovenec“! Večkrat si že prinesel kak dopis s Krke, včasih bolj včasih manj pomenljiv. Tudi zdaj ti imam raznotero poročati, najprvo ti hočem o slavnosti, ktero bomo obhajali ta mesec; imeli bodemo na praznik Marijinega rojstva sv. birmo, silno veliko jih bode sprejelo ta sv. zakrament iz domače fare in mnogo tudi s sosednih, kakor n. pr.: iz Šentvidske, Zagraške in Ambruške; število, koliko, nam je še neznano, a gotovo pa, da silno mnogo. Milostljivi gospod knezoškof dr. Jakob Misija bodo prvič zdaj si ogledali Dolenjsko, prišli bodo k nam iz Žužemberka, ter odšli v Dobro polje. Bog daj, da bi še mnogo let hodili delit na Dolenjsko ta presv. zakrament.

Drugo slavnost bomo pa obhajali 27. septembra, namreč: šeststoletnico župnijske cerkve sv. Kozma in Damjana naših farnih patronov. Tudi bomo imeli nove stranske altarje: dva prenovljena, štiri pa nove; izdeluje jih slikar in podobar Franc Jontez iz Lašič, že od 4. junija 1884. l. Sicer ne bo še tako hitro izdelano; delo je jako lepo in se pa deželi le malokje tako nahaja; le škoda, da ne bo še do birmе zgotovljeno, ali pa vsaj do godú sv. Kozma in Damijana, ker takrat pride veliko pobožnih romarjev. Tudi zvonik imamo prebarvan, jabolko in križ pozlačeno. Zvonik je barval Anton Kopriva iz Gmajne, jabolko in križ pa je zlatil g. F. J., izdelovalec altarjev. Bilo pa je to delo silno težavno, ker jabolko se ni dalo doli sneti drugače, kakor s silo, ter se je rajše ta gospod v nevarnost podal, ter v silni višavi zlatil, križ pa na tleh; 13. avgusta je bilo izdelano, potem se je naznanilo z večkratnim strelom in zvonjenjem, da je sv. križ zopet na zvoniku.

Dobili smo zopet tudi pošto, odprla se je danes 1. septembra, zaprta je bila od 7. aprila 1885.

Suša je minula že zdavnej, sedaj pa imamo deževno vreme, tako, da je voda že nastopila skoro po vseh travnikih, le sreča, da je otava že skoro povsod pokošena.

Žalostno novico pa smo zvedeli 24. avgusta, da namreč bode naš gospod kaplan Karel Kurent prestavljen v Stari trg pri Poljanah. Res škoda blagega gospoda, kateri je bil dve leti in osem mesecev pri nas za duhovnega pomočnika. Ker pa priljubljenega in dobrega človeka imajo povsod radi, ga tudi mi Staremu trgu iz srea privošimo.

Domače novice.

(Daritev sprave na Golgati) ali povest trpljenja in smrti Jezusove kazala se bode v podobah, kakoršne so vsako deseto leto v Oberamergau na Bavarskem. Predstava spada v dva oddelka. V prvem

*) Nam bode jako dobrodošlo.

videle se bodo: Abrahamova daritev; beg v Egipt; Jezusovo detinstvo; krst Kristusov v Jordanu; vohod v Jeruzalem; zadnja večerja; in Kristus na Oljski gori. V drugem oddelku bo videti Kristus pred Kajfom; Petrovo zatajenje Sinu Božjega; bičanje in kronanje; Kristus pred Pilatom; križev pot; križanje; snetje s križa; polaganje v grob; in Kristusovo veličastno vstajenje. Predstava vršila se bode danes, v petek in v nedeljo zvečer ob 1/2 8. uri v deželnem gledališču. Ravnatelj predstave g. Allesch ima priznalna pisma od ogerskih in čeških škofov ter družih cerkvenih dostojanstvenikov, med katerimi omenjamo le kardinala Haynald, škofa Samasse, sedanjega nadškofa grofa Schönborna tedaj še bogoslovskega ravnatelja v Pragi. Nadjamo se sveti tvari vredne predstave in ne take šušmarije, s kakoršno so pred nekaj leti neki glumači trpljenje Odršenikovo oskrunili.

(Slovenščini) pomnožile so se ure na učiteljski v Mariboru od 2 na 4 na teden.

(Trasiranje dolenjske železnice) je dokončano.

(Razdelitev premij za konjerejo) vršila se je za Kočevski okraj dne 1. septembra v Ribnici. Pripoznane in izročene bile so premije sledečim gospodarjem: 1. Za kobile z žrebeti prejeli so premije: Franc Vražen 7 cekinov, Matija Jaklič 5 cekinov, poštar J. Pavzer 4 cekine in Matija Sigmund 3 cekine. — 2. Za štiri-letne breje kobile: Jan. Škrabec 5 cekinov, Matija Hönigman 4 cekine, Anton Žužek 3 cekine. — 3. Za eno- in dveletne kobile: Janez Kren, Janez Podboj in Matija Bartelme vsak 2 cekina. — 4. Srebrne svetinje za povzdigo konjereje prejeli so: Juri Labisa, Anton Češark, Jože Češark, Štefan Hönigman, Matija Pere in Matija Hönigman. — Danes je delitev konjskih premij v Št. Jerneji, 5. sept. na Vrhniki, 9. sept. v Radoljici, 10. sept. pa v Kranji.

(Spremembe pri učiteljstvu na Kranjskem). Za trdno so postavljeni gg.: Kakol Benedik, zač. učitelj v Ledinah, Janez Pipan, zač. učitelj v Črnem Vrhu, Josip Windisch, zač. učitelj v Vrhoveu (Hohenegg), Jurij Erker, zač. učitelj v Morovecu, Josip Žirovnik, učitelj v Begunjah (kot nadučitelj na dvorazrednici), Tomo Petrovec, zač. učitelj v Čemšeniku. Gospdč. Marija Kavčič, učiteljica v Loškem Potoku, pride na čveterorazrednico v Stari Trg pri Ložu.

(Odlikovan je) e. kr. orožniški stražmešter v Kočevji, g. Janez Unterrainer v priznanje izbornega službovanja s srebrnim križcem s krono.

(Investirana) sta bila v nedeljo v domači kapei Tržaškega škofa dr. Glavine novoimenovani kanonik č. g. Franc Črne in novoimenovani župnik pri sv. Antonu starem č. g. Peter Martelanec.

(Ovacija), ktero je Trst cesaričinji Štefaniji pred Miramarom napraviti nameraval, na njeno lastno željo izostane. Ravno tako tudi velika pomorska slavnost „Lloydova“ na 6. t. m. Cesaričina pravi, da se ji je posebno zvečer jako skrbno vsakega prehlajenja varovati.

(Cesaričinja Štefanija) pelje se vsak dan v Trst, če to le količkaj vreme dopušča. Vozi se po mestu tudi po najubožnejih ulicah; ljudstvo jo pa povsod „jako spoštljivo pozdravlja. Otrokom meče sladčice in tako pač ni čuda, da jih je vedno vse polno okoli njenega vozú. Domá v Miramaru pa slika in pa na harpo igra. V obeh strokah je vrlo spretna umetnica.

Včeraj je bila cesaričinja Štefanija na Lipici; odpeljala se je tjekaj ob 1/2 3 poludne. Skozi Bazovico peljala se je ob 3/4 na 4 in jo je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Ob 4. uri pripeljala se je v Lipico, kjer jo je osobje jako spoštljivo sprejelo. Krasno Lipiško konjsko plemo je bilo visoki gospej popolnoma všeč. Žrebcev imajo 9 in je med temi nekaj pravih Arabcev čiste krvi. Kobil je 81 in vse, kakor vlite! Žrebeta spustili so na dvorišče. Ko se jim je Štefanija približala, jela so se okoli nje zbirati, kakor jagnjeta okoli pastarice. Sama sebi se je Štefanija zdela, kakor kaka „kraljica v pusti“ v sredi žrebet. Ob 1/2 6. uri odpeljala se je proti Sežani, kjer je bila navdušeno sprejeta. Ob 1/4 na 7 vstavil se je voz že pred obeliskom na Opčini, Štefanija stopila je na višavo, iz ktere je vživala prekrasen razgled na daleč okoli. Od ondot podala se je še na drug prostor, kjer se ji je prekrasni razgled na divni Miramar odprl.

Razne reči.

— Preko Afrike sta popotovala Portugiza Capello in Ivens. Nastopila sta pot meseca marca t. l. iz mestica Mosamedes, ki je v portugiški naselbini Angola najbolj proti jugu. Imela sta s sabo le nekaj malo ljudi in obrnila sta se prestopivši stopnjevano obrežje na notranje višavje najprej proti vzhodu. Prestopivši dol ob reki Cunene obrnila sta se na sever in prišla sta preko prevesja voda k zgornjem toku reke Cubango. Za to reko sta šla notri do 16 stopinj in 20 m. južne širjave. Hodila sta preko vodnate skoraj popolnoma zapuščene dežele in prišla do gornjega toka reke Zambesi, ktero sta dosegla pri Libonta. Tukaj sta spoznala deželo Lobale, kamor so Portugizi prišli že l. 1795. Ko sta prestopila reko Zambesi, hodila sta po nje levem bregu proti jugu, v tednu sta prišla do pritoka Cabompo. Potem sta hodila po neznanih krajih proti severo-vzhodu do jezera Möro, ki že spada k porečju Konga. Veliko ljudi in tovarne živine sta zgubila, preden sta prišla na veliko tržišče v osrednji Afriki — Garanganja. Od tega kraja sta se obrnila na jugo-vzhod in sta prišla do reke Luapula (gorenji Kongo). — Poslednjič sta se obrnila zopet za reko Zambesi, prišla sta do portugiške naselbine Teta in pri Quilimane sta bila na obrežji indijskega oceana. Tako sta premerila Afriko od oceana do oceana, pravita, da sta prehodila 900 nemških milj, med temi 300 neznane sveta. Bolj natančno se bode še le zvedelo. Slava hbrim Portugizem!

— Nemški zlog. V Magdeburgu prejel je nek živinski trgovec sledeči telegram: „Jutri bodo vsi prešiči na kolodvoru, Vas tudi pričakujem. Jaz bom pa še le pojutranjem prišel, ker poštni vlak ne jemlje volov s saboj. Somenj je bil slab, goveji živini je cena poskočila, oskrbite se za njo. Če volov potrebujete, zmislite se ná me.

Telegrami.

Paris, 2. septembra. „La France“ pravi, da so tisti 4 laški polki, ki so sedaj za na Sicilijo vkrcani, namenjeni za Tripolis, kamor se bodo čez nekaj časa poslali.

Marseille, 2. septembra. Včeraj imeli smo 25 mrličev za kolero. V Toulonu pa 22.

Madrid, 2. septembra. Na Španjskem je včeraj 1053 ljudi za kolero pomrlo.

Umrli so:

1. septembra. Jožef Matevž, trgovec in posetnik, 65 let, Karolinska zemlja št. 8, udotrp.

Tujci.

1. septembra.

Pri **Matieu**: Bolter in Mertens, trgovec; Reich, Baller, Illek, trg. pot., z Dunaja. — Ferd. Blaunsehn, trgovec, iz Welsa. — J. Greiff, profesor, z družino; Ana Polluzzano, zasebnica, s hčerjo; Ferd. Sedmak, e. svetnik, iz Trsta. Franc Maly, zasebnik, s soprogo, iz Reke. — Franc Diener, zasebnik, z družino, iz Trsta. — Josip Baum, vinski trgovec, iz Kaniže.

Pri **Stonu**: E. Dammann, zasebnik, iz Napolja. — F. Gibbon, Julij Padovan, zasebnika, iz Trsta. — F. Coronoe, zasebnik, iz Reke. — Amalija Korenčič, zasebnica, iz Opatije. — Franc Dorschel, grajščak, z družino, iz Gradea.

Pri **Tavčarji**: Dr. Jos. Schmidt, tajnik južne železn.; Ljudevit Szepessig, inženir, z Dunaja. — Josipina Steinbach, Josipina Timen, zasebnici, iz Gradea. — Angelina Liebmann, zasebnica, s sinom, iz Trsta. — F. Dulo, zasebnik, s štajarskega.

Pri **Avstrijskem caru**: Lovrene Letnar, učitelj, iz Doba.

V deželnem gledališču v Ljubljani.

Samo tri predstave

v četrtek 3. (nepar), v petek 4. (par) in v nedeljo 6. septembra 1885 (nepar).

Velika

daritev sprave na Golgati,

povest trpljenja in smrti Jezusove,

izvršuje 30 oseb družbe starobavarske pasijonske igre pod vodstvom Ed. Allesch-a.

Cena prostorom: Loža v 2. nadstropji 3 gld. 50 kr. — Fauteuil 80 kr. — Sedež v parterji 60 kr. — Sedež na galeriji 40 kr. — Vstop v parter 50 kr. — Galerija 20 kr. — Vojaški in dijaški biljet 30 kr.

Po dvorci se dobicajo vstopnice v gledališni pisarni a zvečer pri kasi.

Kasa se odpre ob 7. uri. — Začetek ob polu 8. uri.

V dobrohotno pozornost!

Kakor sem tu zvedel, aranžiral je nek gosp. Jakob Deutsch, glumač, pred nekoliko leti v Ljubljani pasijonske predstave z nedostatnimi sredstvi in pred vsem nesposobnim osebjem, vsled česar vsa predstava ni ugajala religioznemu mislu. Čestito občinstvo torej prosim, predstav naših ne staviti s prej omenjenimi v jedno vrsto.

Ed. Allesch, vodja.

Pri **Južnem kolodvoru**: E. Rikli, zasebnik, iz Brna. — Miroslav Wolf, profesor, s soprogo, iz Pruske Šlezije. — Jurij Schiller, trgovec; Landwüst, zasebnik, z Dunaja. — Janez Knaip, zasebnik, iz Zagreba.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. —	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 45	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 20	„
Papirna renta, davka prosta	100 „ 15	„
Akcije avstr.-ogerske banke	868 „ —	„
Kreditne akcije	287 „ 60	„
London	124 „ 45	„
Srebro	— „ —	„
Francoski napoleon	9 „ 88	„
Ces. cekini	5 „ 85	„
Nemške marke	61 „ 10	„

Od 2. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 20	kr.
papirna renta 5%	92 „ 40	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 99 „ 50	„
„ Länderbanke	98 „ 30	„
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	556 „ —	„
„ državne železnice	293 „ 75	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	191 „ 50	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ —	„
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 25	„
Državne „ srečke „ iz l. 1864	100 „ 169 „ 25	„
4% „ „ 1864	50 „ 168 „ —	„
Kreditne srečke „ „ 1864	100 „ 176 „ 50	„
Ljubljanske srečke	20 „ 22 „ —	„
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 75	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ —	„
„ Ferdinandove sev.	106 „ —	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ —	„

Službo dobí

organist in cerkovnik.

Kdor jo želi, naj se oglasi pri cerkvenem predstojništvu v Sodražici. (1)

Kdor hoče včasí kako uro smešno prebiti, naroči naj se na

„Jurjev koledar“,

kterega bo izdalo vredništvo „Jurja s pušo“ v Trstu. Cena mu je 55 kr.

Izšel bode meseca oktobra t. l.

„Jurjev koledar“ obsegel bo razun koledarja obilo šaljivih spisov, pripovedk, pravljíc vse z ličnimi podobami okinčano. Prerokoval bo Jurí, kot pravi prerok vse kar se ima zgoditi, celo vremena bo pogodil. Ugork izrekov, šaljivih pesnie ne bo manjkalo. Denar in pisma naj se pošiljajo

upravníštvu „Jurja s pušo“ v Trstu. (9)

Umetne (32)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameríkanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.